



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

دانشکده: طب ایرانی	گروه آموزشی: تاریخ علوم پزشکی	مقطع و رشته تحصیلی: تاریخ علوم پزشکی
نام درس: مبانی نظری طب سنتی ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: اجباری
زمان برگزاری کلاس: روز: چهارشنبه	ساعت: ۸-۱۰	مکان برگزاری: دانشکده طب ایرانی
تعداد دانشجویان: ۳	مسئول درس: دکتر مریم ایرانزاد اصل	مدرسین (به ترتیب حروف الفبا): دکتر مریم ایرانزاد اصل

شرح درس:

درس نظری اجباری اختصاصی است و در نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴، ترم اول به دانشجویان ارائه شده است. در این درس دانشجویان با اصول و مبانی و فلسفه طب سنتی ایران و سایر مکاتب طبّی آشنا خواهند شد.

هدف کلی:

- حکمت نظری و عملی، محسوسات، جایگاه طب در این تقسیم‌بندی.
- تعریف طب و تقسیم‌بندی آن به طب نظری و عملی
- امور طبیعی، اسباب و علل، دلایل و علائم.
- امور طبیعی و اهمیت آن در طب سنتی ایران: ۱- ارکان ۲- امزجه ۳- اخلاط ۴- اعضا ۵- ارواح ۶- قوا ۷- افعال
- انواع بیماریها در طب سنتی ایران
- اهمیت سته ضروریه در طب سنتی ایران
- انواع معالجات در طب سنتی ایران

گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه اول:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: حکمت نظری و عملی و شاخه های آن را ذکر و جایگاه علم طب را در علوم قدیم تجزیه و تحلیل نماید و علوم پیش نیاز آن را بشناسد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تقسیم بندی علم در قدیم	حکمت نظری و عملی، تقسیم بندی طب به نظری و عملی	۹۰
		تعریف و شاخه های حکمت نظری و عملی		
		جایگاه علم طب در تقسیم بندی علم		

اهداف رفتاری جلسه دوم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: مفاهیم رایج فلسفه طبیعیات و منطق را درک کرده و کاربرد و جایگاه آنها را در طب سنتی ایران بشناسد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۲
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	مفاهیم رایج منطقی (کلیات خمس و ...)	مفاهیم رایج فلسفه و منطق در طب سنتی ایران	۹۰
		مفاهیم رایج فلسفه طبیعیات (جوهر و عرض و ...)		



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه سوم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: اهمیت و جایگاه سند حدیث را در بررسی روایات طبّی ذکر کند و نظرات مختلف دانشمندان را در این خصوص توضیح دهد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۳
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	مکاتب طبّی چین، هند و ...	سایر مکاتب طبّی	۹۰
		سایر طب های مکمل (هومیوپاتی، کایرو پراکتیک و ...)		

اهداف رفتاری جلسه چهارم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- سلامت و بیماری را از دیدگاه طب سنتی ایران تعریف کند.
- طبیعت را تعریف کرده و امور منسوب به آن را ذکر کند.
- جایگاه امور طبیعی را در سلامت و بیماری تحلیل کند.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۴
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تعریف سلامت و بیماری	تعریف سلامت و بیماری، مفهوم طبیعت و امور منسوب به آن	۹۰
		تعریف و جایگاه طبیعت در سلامت و بیماری		
		امور منسوب به طبیعت		



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه پنجم :

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: عناصر چهارگانه و ویژگیهای آنها را بشناسد و فایده آنها در طبیعت را تحلیل کند.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۵
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	عناصر چهارگانه را بشناسد	امور طبیعی در طب سنتی ایران (ارکان)	۹۰
		مزاج و ویژگی های آنها		
		فایده آنها در طبیعت		

اهداف رفتاری جلسه ششم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: تعریف مزاج و انواع مزاج معتدل و غیر معتدل و مزاج اقالیم و فصول و اعضا و ... را بشناسد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۶
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تعریف و انواع مزاج	امور طبیعی در طب سنتی ایران (مزاج)	۹۰
		مزاج اعضا و سنین و فصول و ...		



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه هفتم:

- در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: اجناس عشره مزاج و پرسشنامه ها معتبر مزاج را بشناسد و بتواند مزاج خود را شناسایی کند.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۷
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	اجناس عشره مزاج	اجناس عشره تعیین مزاج و کار گروهی	۹۰
		پرسشنامه های معتبر تعیین مزاج		
		کار گروهی تعیین مزاج		

اهداف رفتاری جلسه هشتم:

- در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: خلط و انواع طبیعی و غیر طبیعی آن را توضیح دهد. چگونگی تولید انواع خلط را طی هضم های چهارگانه بشناسد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۸
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تعریف خلط و انواع آن	امور طبیعی در طب سنتی ایران (اخلاط)	۹۰
		چگونگی تولید خلط		
		هضم های چهارگانه		



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه نهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: تعریف اعضا و تقسیم بندی آنها از وجوه مختلف منوی و غیر منوی، رییس و غیر رییس و ... را توضیح دهد... عملکرد هر یک را بشناسد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

جلسه ۹	موضوع درس	رئوس مطالب	شیوه ی تدریس	ارزشیابی
مدت زمان (دقیقه)				
۹۰	امور طبیعی در طب سنتی ایران (اعضا)	تعریف اعضا و انواع و عملکرد آنها	سخنرانی	پرسش

اهداف رفتاری جلسه دهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- قوا و انواع سه گانه آن را ذکر کند
- عملکرد هر یک را توضیح دهد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

جلسه ۱۰	موضوع درس	رئوس مطالب	شیوه ی تدریس	ارزشیابی
مدت زمان (دقیقه)				
۹۰	امور طبیعی در طب سنتی ایران (قوا)	تعریف قوا و انواع طبیعی و نفسانی و حیوانی تقسیم بندی هر یک از انواع سه گانه قوا و عملکرد آنها	سخنرانی	پرسش



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه یازدهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- روح طبی را تعریف کند. انواع و نحوه شکل گیری آنها را توضیح دهد.
- افعالا تعریف و انواع آن را ذکر کند. جایگاه افعال را در تشخیص سلامت و بیماری توضیح دهد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۱
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تعریف روح طبی و انواع سه گانه آن	امور طبیعی در طب سنتی ایران (أرواح و افعال)	۹۰
		عملکرد انواع روح طبی در بدن		
		تعریف و انواع افعال و جایگاه آن در تشخیص سلامت و بیماری		

اهداف رفتاری جلسه دوازدهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: سلامت و بیماری را تعریف کند. سه جنس بیماری و اقسام آنها را توضیح دهد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۲
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تعریف سلامت و بیماری، اجناس بیماری (سوء مزاج و ...)	فلسفه و رویکرد به بیماریها در طب سنتی ایران	۹۰



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه سیزدهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- مفهوم سلامت و بیماری و اقسام آن را در سایر مکاتب طب توضیح دهد
- تفاوت و تشابه آنها را با مکتب طب ایرانی ذکر نماید.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۳ مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	مفهوم سلامت و بیماری و اقسام آن ر در سایر مکاتب طب	فلسفه و رویکرد به بیماریها در سایر طب های مکمل	۹۰

اهداف رفتاری جلسه چهاردهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- انواع بیماری را توضیح دهد.
- انواع سوء مزاج ها و اسباب آنها را ذکر کند.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۴ مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	انواع بیماری، انواع سوء مزاج و اسباب آنها	اسباب و علل ۱	۹۰



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه پانزدهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- انواع سوء هیأت ترکیب و اسباب آنها را توضیح دهد.
- انواع تفرق اتصال و اسباب آن را توضیح دهد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۵
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	انواع سوء هیأت ترکیب و اسباب آنها	اسباب و علل ۲	۹۰
		انواع تفرق اتصال و اسباب آن		

اهداف رفتاری جلسه شانزدهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود:

- علامت و دلیل و تفاوت آنها را بیان کند.
- علایم مزاج شناسی را نام برده و توضیح دهد.
- علایم نبض شناسی و جایگاه آن در تشخیص سلامت و بیماری را توضیح دهد.
- علایم قاروره شناسی و جایگاه آن در تشخیص سلامت و بیماری را توضیح دهد.
- علایم براز شناسی و جایگاه آن در تشخیص سلامت و بیماری را توضیح دهد.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۶
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	تعریف علامت و انواع آن- تفاوت علامت و دلیل	دلایل و علایم	۹۰
		مروری بر علایم مزاج شناسی		
		نبض شناسی		
		قاروره و براز شناسی		



گروه طب سنتی ایران
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه هفدهم:

در پایان درس از فراگیر انتظار می رود: نکات مهم جلسات گذشته را توضیح دهد و ابهامات خود را رفع کند.

جدول زمانبندی ارائه مطالب

ارزشیابی	شیوه ی تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه ۱۶
				مدت زمان (دقیقه)
پرسش	سخنرانی	مرور سریع نکات مهم دروس ارائه شده، پاسخ به سؤالات	جمع بندی و پرسش و پاسخ	۹۰